

Лекція 1. Аудит концептуальних напрямків функціонування підприємства

Вступ

Аудит концептуальних напрямків функціонування підприємства є важливим елементом забезпечення ефективного управління і контролю діяльності суб'єкта господарювання. Він охоплює аудит стратегій, облікової політики, установчих документів, а також внутрішніх систем контролю. Особлива увага приділяється аналізу відповідності діяльності підприємства вимогам законодавства та правильності відображення операцій у бухгалтерському обліку.

1. Аудит стратегії функціонування підприємства у зовнішньому середовищі

Метою аудиту стратегії підприємства є оцінка його здатності функціонувати ефективно у зовнішньому середовищі, враховуючи вплив економічних, соціальних, правових та конкурентних факторів. Аудитор аналізує:

- **Стратегічні цілі підприємства:** відповідність стратегії місії та довгостроковим цілям підприємства.
- **Адаптація до змін зовнішнього середовища:** оцінка, як підприємство реагує на зміну економічних умов, законодавства або ринку.
- **Конкурентні позиції:** оцінка стратегії конкурентних переваг підприємства на ринку.
- **Аналіз стратегічного планування:** чи використовує підприємство прогнозування та планування для досягнення цілей.

Завдання аудиту в цьому контексті включають:

- Перевірку відповідності стратегії підприємства його поточній діяльності.
- Оцінку зовнішніх ризиків і можливостей для підприємства.
- Аналіз впливу стратегії на фінансову стабільність та розвиток.

2. Оцінка аудитором стану системи внутрішнього контролю підприємства

Система внутрішнього контролю є ключовим механізмом для забезпечення надійності фінансової звітності та запобігання шахрайству. Мета аудиту системи внутрішнього контролю полягає в оцінці ефективності внутрішніх механізмів управління ризиками та контролю за діяльністю підприємства.

Основні завдання аудиту внутрішнього контролю:

- Перевірка наявності та дієвості процедур контролю за фінансовими та операційними процесами.
- Оцінка ефективності механізмів запобігання шахрайству, помилкам або недолікам у роботі.
- Оцінка відповідності внутрішнього контролю вимогам законодавства та внутрішнім положенням підприємства.

Аудитор оцінює наступні компоненти внутрішнього контролю:

- **Контрольне середовище:** рівень відповідальності управлінців, корпоративна етика, вплив зовнішніх факторів.
- **Оцінка ризиків:** як підприємство визначає та управляє ризиками.
- **Інформаційні системи:** правильність відображення інформації в обліку та звітності.
- **Контрольні заходи:** внутрішні процедури та механізми контролю.
- **Моніторинг:** перевірка ефективності існуючих заходів внутрішнього контролю.

3. Методичні підходи до організації та проведення аудиту облікової політики, установчих та інших документів і розрахунків

3.1. Аудит облікової політики

Облікова політика підприємства визначає основні принципи ведення бухгалтерського обліку та формування звітності. Аудитор перевіряє:

- Відповідність облікової політики вимогам національних стандартів бухгалтерського обліку (П(С)БО) або МСФЗ.
- Чіткість і послідовність застосування методів обліку, обраних підприємством.
- Відповідність облікової політики реальним умовам діяльності підприємства.

3.2. Аудит установчих документів

Установчі документи є основою для визначення правових відносин підприємства із засновниками та іншими учасниками. Аудитор перевіряє:

- Відповідність установчих документів чинному законодавству України.
- Правильність реєстрації змін до статуту та інших установчих документів.
- Правомірність внесків до статутного капіталу.

3.3. Аудит розрахунків

Аудиторська перевірка розрахунків охоплює:

- Перевірку правильності ведення розрахунків з контрагентами, постачальниками та клієнтами.
- Оцінку відповідності нарахувань за податковими та іншими зобов'язаннями.
- Перевірку розрахунків з учасниками підприємства.

4. Особливості методики аудиту формування статутного капіталу та розрахунків з учасниками

4.1. Формування статутного капіталу

Аудит статутного капіталу включає перевірку:

- Законності формування статутного капіталу, включаючи правильність внесення часток засновників.
- Відображення операцій із внесення капіталу у бухгалтерському обліку.

- Відповідності розміру статутного капіталу вимогам статуту підприємства.

- Аудит капіталу може також включати перевірку змін, що відбулися після реєстрації підприємства, і їх правомірність.

4.2. Розрахунки з учасниками

Аудитор перевіряє такі аспекти:

- Виплата дивідендів учасникам відповідно до прийнятих рішень.
- Правомірність та правильність обліку викупу часток у статутному капіталі.

- Оцінка дотримання норм законодавства щодо податкових нарахувань при операціях з учасниками.

Типові порушення законодавчих норм при розрахунках з учасниками включають:

- Недотримання строків виплат дивідендів.
- Неправильне нарахування податків при виплатах учасникам.
- Порушення процедури викупу часток учасників.

5. Мета, завдання та нормативно-правова база аудиту необоротних активів, запасів, оплати праці, грошових коштів і розрахунків

5.1. Мета аудиту

Метою аудиту цих напрямків є оцінка достовірності обліку необоротних активів, запасів, оплати праці, грошових коштів та розрахунків, а також виявлення можливих порушень законодавства та облікових стандартів.

5.2. Основні завдання аудиту

- Перевірка правильності оцінки та обліку необоротних активів, зокрема, основних засобів, нематеріальних активів.

- Оцінка правильності обліку запасів, включаючи їх вартісну оцінку та процедури списання.

- Перевірка нарахування та виплати заробітної плати, включаючи податки та збори.

- Перевірка відповідності операцій з грошовими коштами, включаючи надходження та витрати.

- Аналіз розрахунків з контрагентами та органами державної влади.

5.3. Нормативно-правова база

- **Податковий кодекс України:** для перевірки податкових зобов'язань при операціях з активами, заробітною платою та розрахунками.

- **Закон України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність":** регламентує порядок ведення обліку та складання фінансової звітності.

- **Положення (стандарти) бухгалтерського обліку (П(С)БО):** застосовуються для оцінки відповідності бухгалтерського обліку підприємства вимогам стандартів.

Висновки

Аудит концептуальних напрямків функціонування підприємства є важливою частиною забезпечення ефективності управління та відповідності законодавчим вимогам. Перевірка стратегій, внутрішніх контролів, облікової політики та розрахунків з учасниками дає змогу знизити ризики шахрайства та помилок, що може значно вплинути на стабільність бізнесу.